

Jubileji

1.25 Drugi članki in sestavki

Janez Krajnc – 200

14. maja letos zaznamujemo dvestoto obletnico rojstva vzornega slovenskega učitelja, okrajnega šolskega nadzornika in pisca šolskih učbenikov Janeza Krajnc. Rodil se je v Brestanici (Rajhenburg), svojo učiteljsko pot pa je kot podučitelj začel v Šentjurju in v Kapli na Koroškem. Kot učitelj je nadaljeval v Pliberku, Celju in Braslovčah, leta 1852 pa je postal učitelj glavne šole v Mariboru, kjer je deloval 32 let. V tem času je postal tudi okrajni šolski nadzornik. Na šolskem področju ga je podpiral tedanji slovenski škof in pedagog Anton Martin Slomšek, ki ga je tudi spodbudil k pisanju učbenikov. Janez Krajnc je tako za pouk slovnice spisal *Nemško-slovensko pismenost za prve šole* in za pouk branja *Mali Blaže v prvi šoli. Kako se hitro brati uči*. Umrl je 28. januarja 1908 na Dunaju.

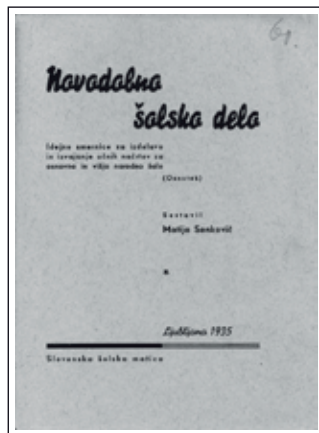
Anton Arko

Janez Krajnc, *Mali Blaže v prvi šoli*, 1850

Matija Senkovič (Lichtenwallner) – 150

28. oktobra bo minilo 150 let od rojstva slovenskega šolnika, pedagoga in pisatelja Matija Lichtenwallnerja. Rodil se je v Središču ob Dravi, učiteljski poklic pa je začel opravljati po maturi leta 1887 v Rušah, kjer je deloval do konca prve svetovne vojne. Po vojni je postal šolski nadzornik za Maribor, nato pa še za šolska okraja Maribor in Slovenska Bistrica. Leta 1924 si je poslovenil priimek v Senkovič, istega leta pa je postal še oblastni šolski nadzornik za mariborsko oblast. Upokojil se je leta 1927. Kot posodobitelj šolstva si je prizadeval šolo približati življenju po tedanji pobudi »stole-tja otroka«, zavzemal se je za razvoj podeželskega

Matija Senkovič, *Novodolno šolsko delo*, 1935

šolstva, posebno pozornost je posvečal jezikovnemu pouku, zemljepisu in risanju. Napisal je večje število strokovnih prispevkov, leta 1930 je postal urednik pedagoškega časopisa Popotnik. Je avtor knjig Prosto spisje v ljudski šoli I-II in Novodobno šolsko delo. Umrli je 25. februarja 1955 v Mariboru.

Anton Arko

*France Ostanek
(hrani SŠM, fototeka)*

France Ostanek – 115

Letos je minilo 115 let od rojstva dolgoletnega ravnatelja Slovenskega šolskega muzeja Franceta Ostanka, ki je bil povezan z muzejem vse do smrti. Rojen je bil 6. februarja 1902 v Ljubljani, kjer je leta 1924 končal učiteljsiše. Poučeval je najprej na osnovni šoli v Sodražici, nato pa do leta 1935 v Vodica. V obeh krajih je deloval tudi zunaj šole, posvečal se je telovadni organizaciji Sokol in izobraževanju odraslih. Od leta 1935 do 1941 je deloval na prosvetnem oddelku banske uprave, kjer je bil odgovoren za manjšinsko šolstvo, narodnoobrambno družbo Cirila in Metoda ter slovensko šolstvo v zamejstvu. Med drugo svetovno vojno je spet poučeval, tokrat v Zgornji Šiški. V kratkem obdobju v letih 1945 in 1946 je bil referent za manjšinsko šolstvo na zveznem prosvetnem ministrstvu v Beogradu, nato pa na istem oddelku v Ljubljani. Med letoma 1946 in 1949 je vodil sindikat prosvetnih delavcev ter bil urednik pedagoške revije Popotnik s prilogo Prosvetni delavec. Leta 1949 je prevzel vodstvo na novo oblikovanega Oblastnega odbora.

Leta 1951 je postal ravnatelj Slovenskega šolskega muzeja in ga preuredil, da je leta 1960 dobil naziv Dokumentacijski center za zgodovino šolstva. Leta 1956 je napisal obsežno publikacijo Slovenski šolski muzej. Zavzemal se je za povezovanje s šolskima muzejema v Zagrebu in Beogradu ter muzeji in arhivi v Celovcu, na Dunaju in v Gradcu. Veliko gradiva je zbral za knjigo dr. Vlada Schmidta Zgodovina šolstva na Slovenskem in bil pobudnik in sourednik publikacije Osnovna šola na Slovenskem 1869–1969.

Organiziral je številne razstave v Slovenskem šolskem muzeju in uredil kataloge ob njih.

Sodeloval je pri devetih publikacijah, napisal 134 člankov, 25 ocen in poročil o knjigah in 32 gesel za enciklopedije in leksikone.

Ob petdeseti številki naše revije pa je treba opozoriti, da ima velike zasluge za to, da je začela izhajati. Za posvetovanje jugoslovanskih šolskih muzejev leta 1962 v Beogradu je izdelal program, na podlagi katerega so vsi šolski muzeji sprejeli enotno koncepcijo. Ustanovljena je bila Sekcija za šolske muzeje Zveze muzejskih društev SFRJ. Sekcija je leta 1964 pričela izdajati Zbornik.